

Izraelská válka proti novinářům

Když pácháte zločin, nechcete být zachyceni na kameru. V Gaze byli novináři posledními žijícími svědky genocidy — lidé uvězněni v nejhorších podmínkách, nuceni dokumentovat masakr vlastního lidu, svých přátel a rodin.

Neměli luxus ústupu. Ulice, které filmovali, byly jejich vlastními ulicemi. Pohřby, které fotografovali, byly za jejich sousedy, přátele, příbuzné. Jedli ze stejných ubývajících zásob jídla, pili ze stejné kontaminované vody a spali ve stejných provizorních přístřešcích.

Každé vysílání, každá fotografie, každý příspěvek na sociálních sítích, který sdíleli, byl aktem vzdoru proti mašinérii vymazávání. A jeden po druhém byli pronásledováni a zabiti.

Toto není mlha války. Je to promyšlené ničení těch, kteří se odváží ji odhalit.

Statistické důkazy

Konflikt v Gaze od 7. října 2023 způsobil nejvyšší úmrtnost novinářů v zaznamenané historii: **130,81 zabitých novinářů ročně**. V jiných válkách tento údaj zřídka přesahuje jednociferná čísla.

Standardní odchylka úmrtí novinářů za rok napříč globálními konflikty je tak malá, že číslo z Gazy vytváří **z-skóre 96,82** — daleko přesahující práh 3σ používaný ve vědecké analýze k vyvrácení nulové hypotézy. Jednoduše řečeno: neexistuje statistická šance, že by to bylo náhodné. Jedná se o anomálii, a v kontextu úplného zákazu zahraničního tisku v Gaze to jednoznačně ukazuje na záměrné cílení.

Válka	Doba trvání (roky)	Zabití novinářů	Zabití novinářů/rok
Čínská občanská válka	4,34	2	0,46
Korejská válka	3,09	5	1,62
Vietnamská válka	19,50	63	3,23
Alžírská válka	7,68	4	0,52
Libanonská občanská válka	15,59	16	1,03
Sovětsko-afghánská válka	9,17	7	0,76
První válka v Zálivu	0,58	3	5,17
Jugoslávské války	10,38	14	1,35
První čečenská válka	1,73	6	3,47
Druhá čečenská válka	9,70	6	0,62
Válka v Iráku	8,84	31	3,51

Válka	Doba trvání (roky)	Zabití novináři	Zabití novináři/rok
Válka v Afghánistánu	19,75	23	1,16
Druhá konžská válka	4,96	4	0,81
Konflikt v Dárfúru	22,17*	10	0,45
Syrská občanská válka	14,49*	35	2,42
Libyjská občanská válka (2011)	0,69	2	2,90
Jemenská občanská válka	10,52*	12	1,14
Konflikt v Gaze	1,85	242	130,81

*Probíhající konflikty k 11. srpnu 2025.

Právní důsledky

Mezinárodní humanitární právo je jednoznačné. **Článek 79** Dodatkového protokolu I (1977) výslovně chrání novináře jako civilisty, pokud se přímo neúčastní bojů. **Článek 27 Ženevské úmluvy IV** nařizuje humánní zacházení se všemi civilisty. **Článek 51 Dodatkového protokolu I** zakazuje jakýkoli útok na civilisty. **Článek 8(2)(b)(i) Římského statutu ICC** definuje záměrné cílení na civilisty jako válečný zločin.

Vlastní pravidlo IHL **Pravidlo 34** zakazuje útoky na novináře zcela. Tyto ochrany jsou posíleny **Článkem 19 Všeobecné deklarace lidských práv** a **Článkem 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech**, které zaručují právo vyhledávat, přijímat a sdílet informace.

V Gaze jsou tyto zákony trhány na kusy. Státní zákaz zahraničního tisku v kombinaci s cíleným zabíjením téměř každého významného místního reportéra není náhoda — je to strategie potlačování.

Případové studie

Tato jména nejsou jen položkami v seznamu obětí. Jsou to životy přerušené uprostřed věty — lidé, kteří místo pušek nosili kamery, místo munice mikrofony. Každý z nich nesl nemožné dvojí břemeno přežití genocidy a její dokumentace pro svět. Nepracovali z bezpečí vzdálených kanceláří; jejich kanceláři byly ulice pod bombardováním, nemocniční chodby přeplněné raněnými, trosky domovů proměněné v hroby. Abychom pochopili rozsah a záměr izraelské války proti novinářům, musíme začít příběhy těch, kteří byli umlčeni — ne jako statistiky, ale jako lidské bytosti.

Hossam Šabat

Hossam Šabat byl 23letý palestinský korespondent v severní Gaze pro Al Jazeera Mubasher a přispěvatel pro americké Drop Site News. Narodil se v Beit Hanoun, vyrůstal v obležení,

ale stále měl obyčejné sny — dokončit školu, pracovat, jednoho dne žít bez kontrolních bodů a zákazů vycházení.

Tyto sny se změnilы po 7. říjnu 2023. Po dobu 18 měsíců Hossam dokumentoval hrůzy války v severní Gaze minuta po minutě. Pokrýval letecké útoky, masové vysídlení, hladomor a zničení rodinného podniku. Ztratil více než třicet příbuzných, přesto nikdy nepřestal pracovat. Často spal ve školách, na chodnících nebo v stanech. Měsíce trpěl hladem. Pravidelně dostával výhrůžky smrti.

24. března 2025, jen několik dní poté, co Izrael ukončil krátké příměří, Hossam vedl rozhovor s místním obyvatelem, než se chystal do Indonéské nemocnice v Beit Lahia na živé vysílání. Měl na sobě jasně označenou novinářskou vestu. Jeho auto, zaparkované poblíž, bylo připraveno k cestě.

Operátor izraelského dronu — téměř jistě schopný ho identifikovat — vypálil jednu střelu. Zasáhla vedle jeho auta a okamžitě ho zabila. Kolega novinář Ahmed al-Bursh, jen 50 metrů daleko, se k němu chystal připojit. Útok nebyl náhodným dělostřelectvem; byl to zámerný atentát z vznášející se, pozorující mašiny.

Jeho poslední slova, připravená pro případ jeho smrti, zněla:

„Pokud toto čtete, znamená to, že jsem byl zabit — s největší pravděpodobností cíleně — izraelskými okupačními silami. Když to všechno začalo, byl jsem teprve 21letý — vysokoškolský student se sny jako každý jiný. Posledních 18 měsíců jsem věnoval každou chvíli svého života svému lidu. Dokumentoval jsem hrůzy v severní Gaze minuta po minutě, odhodlán ukázat světu pravdu, kterou se snažili pohřbít. Spal jsem na chodnících, ve školách, ve stanech — kdekoli jsem mohl. Každý den byl bojem o přežití. Měsíce jsem snášel hlad, přesto jsem nikdy neopustil stranu svého lidu.

Přísahám u Boha, že jsem splnil svou povinnost jako novinář. Riskoval jsem vše, abych podal pravdu, a nyní jsem konečně v klidu — něco, co jsem posledních 18 měsíců nepoznal. Dělal jsem to všechno, protože věřím v palestinskou věc. Věřím, že tato země je naše, a bylo nejvyšší ctí mého života zemřít při její obraně a službě jejímu lidu.

Nyní vás žádám: nepřestávejte mluvit o Gaze. Nenechte svět odvrátit pohled. Pokračujte v boji, pokračujte ve vyprávění našich příběhů — dokud Palestina nebude svobodná.

— Naposledy, Hossam Šabat, ze severní Gazy.“

Fatima Hassouna

Fatima Hassouna měla 25 let, pocházela z města Gaza a byla jednou z mála zbývajících ženských fotožurnalistek působících v enklávě. Vystudovala multimédia na Univerzitní koleji aplikovaných věd a měla bystré oko pro zachycení odolnosti uprostřed devastace.

Její fotografie nebyly jen snímky — byly to fragmenty života pod obležením. Děti honící se navzájem v rozbombardovaných ulicích. Ženy hnětoucí chléb v ruinách zničené kuchyně. Otec držící drobnou postavu svého syna zabaleného v bílém rubáši. Její práce se objevila v mezinárodních médiích a v dokumentu z roku 2025 *Polož svou duši na ruku a jdi*, který byl vybrán pro Cannes.

Byla zasnoubená a někdy žertovala s přáteli o tom, jaké svatební šaty by mohla nosit, i když nosila svůj fotoaparát do nebezpečných zón. V dubnu 2025 řekla režisérovi dokumentu, že se zúčastní promítání v Cannes — ale vrátí se do Gazy, protože „můj lid mě tu potřebuje“.

16. dubna 2025 izraelské rakety zasáhly byt její rodiny ve druhém patře pětipatrové budovy v severní Gaze. Fatima, šest členů její rodiny a její těhotná sestra byli okamžitě zabití. Forenzní architektura dospěla k závěru, že útok nebyl vedlejší škodou, ale přímým zásahem jejího bytu. Jednou napsala: „Pokud zemřu, chci hlasitou smrt.“ Tu dostala. Svět ji jen musí slyšet.

Anas al-Šaríf

Anas al-Šaríf měl 28 let a byl jedním z nejuznávanějších korespondentů Al Jazeera v Gaze. Pocházel z uprchlického tábora Jabaliya a celý svůj život prožil pod bloádou. V prosinci 2023 byl jeho otec zabit při izraelském leteckém útoku. Přátelé ho vyzývali, aby opustil severní Gazu. Odmítl. „Pokud odejdu,“ řekl, „kdo bude vyprávět příběh?“

Anasova reportáž oslovila stovky tisíc lidí prostřednictvím platform X a Telegram. Natáčel bezprostředně po bombardování, jeho hlas byl pevný, i když ozvěny explozí zněly. Podával zprávy z čtvrtí sužovaných hladem, provizorních nemocnic a pohřebních průvodů. Stal se symbolem vzdoru Gazy — a jasným cílem.

10. srpna 2025 byl on a pět dalších novinářů uvnitř stanu poblíž nemocnice al-Šifa, známého místa pro tisk. Izraelská raketa přímo zasáhla a zabila všech šest.

Jeho poslední zpráva, připravená v dubnu 2025, byla zveřejněna posmrtně:

„Toto je má závěť a poslední zpráva. Pokud k vám tato slova dorazí, vězte, že Izrael uspěl v mém zabití a umlčení mého hlasu. Nejprve mír s vámi a Boží milosrdenství a požehnání.

Bůh ví, že jsem vynaložil veškeré úsilí a všechnu svou sílu, abych byl oporou a hlasem svého lidu, od chvíle, kdy jsem otevřel oči životu v uličkách a ulicích uprchlického tábora Jabaliya. Mojí nadějí bylo, že Bůh prodlouží můj život, abych se mohl vrátit s rodinou a milovanými do našeho původního města okupovaného Asqalanu (Al-Majdal). Ale Boží vůle přišla první a Jeho rozhodnutí je konečné. Prožil jsem bolest ve všech jejích detailech, okusil utrpení a ztrátu mnohokrát, přesto jsem ani jednou neváhal předat pravdu tak, jak je, bez zkreslení nebo falšování — aby Bůh vydal svědectví proti těm, kteří mlčeli, těm, kteří přijali naše zabíjení, těm, kteří udusili náš dech, a jejichž srdce ne-

byly pohnuty roztrhanými těly našich dětí a žen, aniž by udělali cokoli pro zastavení masakru, kterému náš lid čelil více než rok a půl.

Svěřuji vám Palestinu — klenot v koruně muslimského světa, tlukot srdce každého svobodného člověka na tomto světě. Svěřuji vám její lid, její utlačované a nevinné děti, které nikdy neměly čas snít nebo žít v bezpečí a míru. Jejich čistá těla byla rozdrčena pod tisíci tunami izraelských bomb a raket, roztrhána a rozmetána po zdech.

Vyzývám vás, abyste nenechali řetězy umlčet vás, ani hranice vás omezit. Buďte mosty k osvobození země a jejího lidu, dokud nevzejde slunce důstojnosti a svobody nad naší ukradenou vlastí. Svěřuji vám péči o mou rodinu... mou milovanou dceru Sham... mého drahého syna Salaha... mou milovanou matku... a mou celoživotní společnici, mou milovanou manželku, Umm Salah (Bayan). Stůjte při nich, podporujte je.

Pokud zemřu, zemřu pevný ve svých zásadách. Dosvědčuji před Bohem, že jsem spokojen s Jeho rozhodnutím, jistý setkáním s Ním a ujištěn, že to, co je u Boha, je lepší a věčné. Ó Bože, přijmi mě mezi mučedníky... Nezapomeňte na Gazu... A nezapomeňte na mě ve svých upřímných modlitbách za odpuštění a přijetí.

— Anas Jamal al-Šarif, 6. dubna 2025.“

Závěr

Nebyly to náhodné smrti. Byli to lidé — synové, dcery, rodiče, přátelé — pracující pod obležením, pod bombardováním, pod hladomorem, aby ukázali světu genocidu v reálném čase. Jedli stejné skromné jídlo jako jejich sousedé, truchlili nad stejnými mrtvými a kráčeli stejnými ulicemi posetými troskami. A pokračovali v natáčení svých kamer, dokud se nestali předmětem záběrů někoho jiného.

Když stát zabíjí novináře v takovém rozsahu, neumlčuje jednotlivce — vraždí pravdu. Smrt Hossama Šabata, Fatimy Hassouny, Anase al-Šarifa a stovek dalších jsou záměrné činy v koordinované kampani k vymazání záznamu o tom, co se děje v Gaze.

Historie si je bude pamatovat. Jedinou otázkou je, zda je svět uctí hledáním spravedlnosti, nebo je opustí mlčení, které se jim jejich vrazi pokusili vnutit.